

Załącznik
do Uchwały Nr XXXIX/223/2010
Rady Miejskiej w Drawnie
z dnia 26 marca 2010r.

**STRATEGIA ROZWOJU
TURYSTYKI
W GMINIE DRAWNO
NA LATA 2010-2015**

DRAWNO 2010

1. Wprowadzenie.

Turystyka jest ważną i nowoczesną sferą aktywności gospodarczej, a jednocześnie sferą działalności społecznej. Aktywność turystyczna jest jednym z mierników poziomu życia mieszkańców i wskaźnikiem rozwoju cywilizacyjnego społeczeństw.

Rozwój turystyki jest istotnym impulsem dynamizującym rozwój społeczno-ekonomiczny kraju. Jej znaczenie przejawia się w wysokiej zdolności do generowania nowych miejsc pracy, podnoszenia jakości życia lokalnych społeczności, podwyższania konkurencyjności regionów. Równocześnie, turystyka przyczynia się do odkrywania najcenniejszych zasobów kulturowych i środowiskowych, których eksponowanie poprawia wewnętrzny i zewnętrzny wizerunek kraju, regionów oraz miejscowości. Przy zachowaniu odpowiedniego podejścia rozwój funkcji turystycznych, zwracając uwagę lokalnych społeczności na najważniejsze atuty przyrodnicze i kulturowe, sprzyjać będzie zachowaniu tradycyjnych wartości oraz zrównoważonemu rozwojowi. Ponadto eksport usług turystycznych wpływa korzystnie na bilans płatniczy kraju oraz wyzwała redystrybucję dochodów z regionów bogatszych do biedniejszych.

Obszar gminy Drawno należy do najatrakcyjniejszych turystycznie terenów powiatu choszczeńskiego. Szczególnie cenne są walory środowiska przyrodniczego na terenie Drawieńskiego Parku Narodowego. Gmina Drawno w 95% objęta jest obszarem specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

Z uwagi na znaczne obszary objęte ochroną na terenie gminy wskazany jest rozwój turystyki zrównoważonej, czyli nie zagrażającej środowisku.

Turystyka ma szansę stać się ważną gałęzią gospodarki w gminie. Potrzebne są do tego kompleksowe i wszechstronne działania planistyczne, organizacyjne i inwestycyjne. Opracowanie strategii rozwoju turystyki pozwoli rozpoznać uwarunkowania rozwojowe obszaru w zakresie turystyki, identyfikację mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń ale przede wszystkim pozwoli określić cele strategiczne oraz wizję rozwoju turystyki w gminie.

Założenia strategii rozwoju turystyki w gminie Drawno wpisują się w przyjętą „Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015”.

Na poziomie lokalnym strategia wpisuje się w:

- Uchwałę Nr XXII/183/09 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 1 czerwca 2009r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego dla Gminy Drawno na lata 2007-2015.

- Uchwałę Nr XXVIII/159/09 z dnia 2 lutego zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Drawno na lata 2007-2015.
- Uchwałę Nr XXX/174/09 z dnia 27 marca 2009 roku w sprawie zatwierdzenia „Planu Odnowy Miejscowości Drawno na lata 2008-2015”.
- Uchwałę Nr IV/28/98 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 30 grudnia 1998 r. w sprawie: uchwalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Drawno. Określa ona główne kierunki planowania przestrzennego gminy.
- Uchwałę Rady Miejskiej Nr XXIX/92/97 z dnia 3 października 1997 r. – Program Ekorozwoju Gminy Drawno.

2. Położenie i ogólna charakterystyka gminy Drawno.

Gmina Drawno położona jest w południowej części woj. zachodniopomorskiego, w powiecie choszczeńskim, na zachodnim skraju Puszczy Drawskiej, na pograniczu Pojezierza Myśliborskiego i Wałeckiego. Południowa granica gminy jest równocześnie granicą województwa zachodniopomorskiego. Najbliższymi sąsiadami są: od strony północnej gmina Kalisz Pomorski, północno - zachodniej gmina Recz, od zachodu gmina Choszczno, a od południa gminy Bierzwnik i Dobiegniew. Terytorium gminy ma równoleżnikowo wydłużony kształt, obejmujący powierzchnię 321 km² położoną pomiędzy 15.37 – 16.02 długości geograficznej wschodniej i 53.07 – 53.19 szerokości geograficznej północnej.

Znaczny obszar gminy objęty jest przez Drawieński Park Narodowy wraz z otuliną (ponad 70% powierzchni), którego racjonalne wykorzystanie stwarza doskonałe możliwości rozwoju gminy poprzez zaplanowane, dobrze zorganizowane zachęcenie turystów do jej odwiedzenia. Poza Parkiem gmina Drawno może zaoferować wspaniałe walory przyrodniczo-krajobrazowe sprawiające, iż przez cztery pory roku istnieją bardzo dobre warunki do czynnego wypoczynku w lesie i nad wodą. Rzeka Drawa uznawana jest za jedną z najpiękniejszych tras spływów kajakowych w Polsce. Wszystkie te atuty regionu Drawna są profesjonalnie promowane przez Centrum Informacji Turystycznej w Drawnie.

Gmina Drawno jest gminą miejsko-wiejską o wysokiej lesistości i ponadprzeciętnych walorach turystycznych. Około 70% powierzchni gminy zajmują lasy sosnowe i bukowo-dębowe. Większość lasów na terenie gminy znajduje się w administracji Nadleśnictwa.

W sąsiedztwie Drawna przebiegają drogi krajowe: nr 10 relacji Szczecin – Bydgoszcz, nr 22 relacji Gorzów – Wałcz oraz droga wojewódzka nr 175 relacji Choszczno – Kalisz Pomorski.

Najbliżej położonymi węzłami komunikacji publicznej są stacje: kolejowa i autobusowa w Kaliszu Pomorskim oraz w Choszcznie.

Zarówno pod względem obszaru jak i zaludnienia gmina Drawno należy do jednych z większych gmin w regionie. Na 114 gmin województwa zachodniopomorskiego pod względem powierzchni zajmuje 18 miejsce a pod względem zaludnienia 72 z liczbą 5404 mieszkańców. Gmina stanowi 24,2% powierzchni powiatu choszczeńskiego.

Administracyjnie obszar gminy podzielony jest na 12 sołectw i 50 miejscowości. Siedzibą władz samorządowych jest Drawno, które skupia podstawowe usługi. Jest to miejscowość turystyczna, malowniczo położona nad dwoma czystymi, zasobnymi w ryby jeziorami - Dubie Północne i Dubie Południowe, i otoczona pięknymi lasami. Graniczy bezpośrednio z Drawieńskim Parkiem Narodowym, którego siedziba znajduje się w Drawnie. W przyjętej przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uchwalonej uchwałą nr XVI/147/2000 z dnia 23.02.2000r gmina Drawno określona została jako jedno z głównych centrów turystyki województwa.

3. Atrakcyjność turystyczna gminy Drawno.

Gmina Drawno posiada bardzo wiele walorów turystycznych – ich prezentacja zostanie dokonana poniżej w poszczególnych punktach.

3.1. Walory naturalne gminy

Gmina Drawno położona jest w regionie o wyjątkowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Znaczny jej obszar objęty jest ochroną przyrody przez Drawieński Park Narodowy, który wraz z otuliną zajmuje obszar ponad 70% powierzchni gminy. Ponadto na terenie gminy znajdują się cztery obszary chronionego krajobrazu. Jedynie obszar na zachód od drogi Drawno-Żółwino i na północ od drogi Drawno-Kiełpino nie jest objęty ochroną. Oznacza to, że praktycznie wszystkie miejscowości na terenie gminy położone są na obszarze chronionego krajobrazu. Głównymi ciekami gminy są: Drawa, Głęboka, Bagnica, Sitna, Słopica, Korytnica i Wardynka.

Rozmaitość drawieńskich rzek wyraża się przede wszystkim odmiennością charakteru poszczególnych cieków.

Duże odcinki rzeki mają bystry prąd i kamieniste lub żwirowate dno, przypominając trochę cieki górskie. Inne fragmenty cieków płyną spokojnie i leniwie.

Najbardziej charakterystyczną i najbardziej znaną rzeką tego terenu jest Drawa. Rzeka bierze swój początek w rynnowej Dolinie Pięciu Jezior na południe od Połczyna Zdroju, uchodzi do Noteci poniżej Krzyża. Drawa jest typową rzeką krajobrazu młodoglacjalnego z charakterystycznym rytmem zakoli, łączy zwłaszcza w górnym i środkowym biegu liczne jeziora. Zmienny nurt rzeki jest głównym czynnikiem decydującym o występowaniu roślin wodnych i tworzonych przez nie zbiorowości roślinnych. Najłatwiej zauważalnym jest krasnorost, tworzący krwistoczerwone naloty na kamieniach. Jego występowanie jest ogólnie uznawanym wskaźnikiem czystości wód, bo występuje tylko w czystych i bogatych w tlen rzekach. W Drawie żyje 39 gatunków ryb, a wśród nich typowe dla rzek górskich i podgórskich pstrąg potokowy, głowacz białopłetwy, rzadka dzisiaj troć wędrowną czy lipień. W rzece spotkać można szczupaka, suma, węgorza, miętusa, okonia, leszcza, płoć oraz brzanę, ukleję, piekielnicę, lina.

Spośród jezior gminy Drawno do najatrakcyjniejszych krajobrazowo należą śródleśne jeziora rynnowe o ubogiej roślinności szuwarowej i wysokich brzegach: jez. Trzebuń, Dominikowo i Środkowe oraz jez. Dubie. Malowniczo położone są także jeziora Nowa Korytnica, Piaseczno, Pańskie. Urokiem niedostępności zachwycają jeziora Grażyna, Żółwińskie czy Karpino.

Na terenie gminy obszary i obiekty wyróżniające się szczególnymi walorami przyrodniczymi objęto następującymi formami ochrony:

Drawieński Park Narodowy (DPN)

Utworzony został w 1990 roku dla ochrony przyrody rzek oraz ekosystemów jeziornych i leśnych. Jest jednym z młodszych parków narodowych w Polsce. Teren Parku jest areną żywych procesów rzeźbotwórczych, szczególnie rozwoju koryt i dolin rzecznych oraz kształtowania zboczy dolinnych.

DPN jest najcenniejszym z europejskich obiektów przyrodniczych, które chronią krajobraz młodoglacjalnych równin sandrowych. W skali kraju jest jedynym tej rangi obiektem reprezentującym przyrodę i krajobraz Pomorza Zachodniego. W polskim systemie obszarów chronionych, park ten jest niezbędny dla zachowania obszaru ukształtowanego przez ostatnie fazy lodowacenia bałtyckiego. Bardzo bogata i różnorodna jest flora leśna, rzek oraz jezior. Najbardziej unikalną rośliną na tym terenie jest chamedafne północna.

Jest to krzewinka z rodziny wrzosowatych, pospolita w strefie tajgi. W Polsce natomiast występuje w granicach Niżu Środkowopolskiego i jego otulinie na siedmiu stanowiskach. Jedno z nich, najdalej wysunięte na zachód w całym jej światowym zasięgu znajduje się

właśnie tu, w Drawieńskim Parku Narodowym. Bogata jest także fauna parku. I choć nie ma elementów specyficznych, ani wielkich osobliwości zoogeograficznych, to jednak wiele gatunków podlega ochronie, a szereg z nich, jest już rzadkością w skali kraju bądź też koncentrują się prawie wszystkie występujące tu walory przyrodnicze. Na jego terenie znajdują się również ścieżki edukacyjne.

Turysta może skorzystać ze szlaków pieszych, kajakowego, wziąć udział w wycieczce przyrodniczej z przewodnikiem.

Obszary chronionego krajobrazu

„OChK Choszczno – Drawno” – łączna powierzchnia wynosi 22 500 ha w tym w gminie Drawno 6707 ha. Obszar obejmuje jezioro Dominikowskie, okolice Drawna z jeziorami drawieńskimi, lasy między Drawnem a Kiełpinem wraz z jeziorem Piaseczno, cały kompleks Czarnych Gajów od Drawna po Lubieniów, Kraśnik, dolinę Drawy między Drawnem a Prostynią. Na krajobraz tych terenów składają się głównie lasy borowe, przemieszane tereny rolnicze i leśne o różnym układzie siedlisk, obszary źródliskowe. Wschodnia część obejmuje fragment Puszczy Drawskiej.

„OChK Bierzwnik” – zajmuje powierzchnię 30,632 ha w tym 1312 ha w obrębie naszej gminy – były teren OChK Puszczy Drawskiej. Celem ochrony są charakterystyczne cechy fizjograficzne oraz nieprzekształcone środowisko przyrodnicze. Zagrożenia dla obszaru to inwestowanie i zabudowa otwartego krajobrazu polno - leśnego, zalesianie łąk, zmiany stosunków wodnych – melioracje i regulacja w dolinach rzecznych, intensyfikacja rolnictwa, sukcesja na nieużytkowanych łąkach.

„OChK Korytnica Rzeka” – łączna powierzchnia wynosi 30 842 ha w tym w gminie Drawno 3572 ha. Położony jest na terenie Puszczy Drawskiej. Przedmiotem ochrony jest leśno – jeziorny krajobraz puszczy. Teren charakteryzuje się mozaiką rozproszonych wśród licznych lasów i jezior, mszarnych torfowisk. Główne zagrożenia to niewłaściwa gospodarka leśna i zabudowa letniskowa.

„OChK Dominikowo – Niemieńsko” - zajmuje powierzchnię około 5 755 ha. Położony jest częściowo na terenie Borów Dominikowskich i w południowej części Polany Drawskiej pomiędzy Drawieńskim Parkiem Narodowym, Choszcznem, Drawnem i rzeką Korytnicą.

Celem ochrony jest zachowanie walorów krajobrazowych, kulturowych i przyrodniczych tego terenu. Teren ten charakteryzuje się harmonijnym połączeniem rolniczego i leśnego

użytkowania terenu. Występują tu liczne gatunki flory ciepłolubnej. Teren słynie też z doskonale zachowanych, w skali regionu, alei przyrodniczych.

Rezerваты

Na obszarze gminy brak jest obecnie obszarów objętych ochroną rezerwatową (poza obszarami rezerwatowymi ochrony ścisłej wewnątrz DPN). Na terenie gminy zlokalizowano 3 obszary o walorach kwalifikujących do utworzenia obiektów o takim statusie. Są to obiekty: „Jezioro Czarne Zdanowskie” „Jezioro Piaseczno” i „Torfowisko Konotop”.

Pomniki przyrody

W gminie Drawno dotychczas ustanowiono pomnikami przyrody zarówno drzewa pojedyncze, grupy drzew jak i głązy narzutowe.

Lokalizacja pomnika	Opis obiektu		
	Rodzaj i wiek	Obwód [cm]	Wysokość [m]
Borowiec	dąb szypułkowy, ok.300 lat	484	19
Konotop	dąb szypułkowy, ok.400 lat	580	25
Konotop	dąb szypułkowy, ok.400 lat	490	4
Prostynia	lipa drobnolistna, ok.150 lat	770	25
Kiełpino	wiąz pospolity, ok.200 lat	404	20
Konotop	świerk pospolity	270	30
Święciechów	dąb bezszypułkowy	467	30
Święciechów	dąb bezszypułkowy	382	27
Święciechów	dąb bezszypułkowy	405	40
Święciechów	dąb bezszypułkowy	377	25
Święciechów	dąb bezszypułkowy	458	38
Święciechów	Buk	435	38
Święciechów	Buk	395	38
Święciechów	Dąb bezszypułkowy	396	30
Drawno	Wiąz szypułkowy	330	30
Drawno	Jesion wyniosły	281	15
Borowiec	3 dęby szypułkowe, po ok.300 lat	502-635	20-27
Kiełpino	4 dęby szypułkowe, po ok.400 lat	300-533	22-25
Międzybórz	2 dęby szypułkowe, ok. 450 lat	530 i 660	17
Święciechów - łąka	głąz narzutowy	wymiary 1100 x 170	
Barnimie	głąz narzutowy	wymiary 510 x 210	

Źródło: opracowano na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Choszczynie

Inne walory naturalne

Cały obszar gminy Drawno leży w obrębie korytarza ekologicznego o randze krajowej na obszarze połączenia korytarzy o znaczeniu międzynarodowym 6M i 7M (Pojezierze Drawskie, Obszar Drawy), występują także korytarze o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Gmina włączona została do europejskiej sieci obszarów chronionych NATURA 2000 - podstawa prawna Dyrektywa 43/92/EEC z dnia 21.05.1992r. Na części jej terytorium występuje obszar o najwyższych walorach przyrodniczych „Drawa”, włączony do krajowej sieci ekologicznej ECONET - POLSKA.

Natura 2000 – program utworzenia w krajach Unii Europejskiej wspólnego systemu (sieci) obszarów objętych ochroną przyrody. Podstawą dla tego programu są dwie unijne dyrektywy: Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa (Habitatowa). Celem programu jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Wspólne działanie na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy w oparciu o jednolite prawo ma na celu optymalizację kosztów i spotęgowanie korzystnych dla środowiska efektów. Jednolite prawo powinno ułatwić współdziałanie wielu instytucji zajmujących się ochroną przyrody stale i tych dla których jest to działanie oboczne. Zadanie i cel rangi europejskiej powinno łatwiej uzyskać powszechną akceptację społeczną, tym bardziej że poszczególne kraje członkowskie są zobowiązane do zachowania na obszarach wchodzących w skład sieci Natura 2000 walorów chronionych w stanie nie pogorszone, co wcale nie musi wykluczać ich gospodarczego wykorzystania.

W gminie można wskazać ponadto kilka parków wiejskich, alei i pomników przyrody. Stanowią one wartościowy element krajobrazu gminy zarówno jako składnik szaty roślinnej i ostoja fauny, jak i część zasobów kulturowych. W obrębie wszystkich parków znajduje się cenna dendroflora, reprezentowana przez gatunki rodzimego pochodzenia, jak i gatunki egzotyczne.

3.2. Walory historyczno-kulturowe

Pierwsze ślady człowieka na terenie Drawna i okolic pochodzą z paleolitu (ok. 9 tys. lat temu). Specyficzny charakter terenu z dużą ilością rzek, jezior i lasów zapewniał obfitość ryby i zwierza. Ukształtowanie terenu sprzyjało zakładaniu osad i ich obronie. We wczesnym średniowieczu tereny dzisiejszego Drawna były zasiedlone przez plemiona.

W wieku X Drawno wraz z ziemią choszczeńską zostało włączone przez Mieszka I do Państwa Polskiego. Po śmierci Przemysława II w lutym 1296 roku cały teren, aż po Gwdę na wschodzie opanowali margrabiowie brandenburscy stając się częścią tzw. Nowej Marchii. Objęcie we władanie Ziemi Drawieńskiej przez ród Wedłów, ciągłe walki na tym obszarze oraz zmiany właścicieli nie sprzyjały osadnictwu.

Z rąk Marchii Brandenburskiej przeszła pod panowanie Luksemburgów, później sprzedano ją w 1402 r. Zakonowi Krzyżackiemu, a następnie elektorowi brandenburskiemu. Od 1466 do 1472 Drawno znalazło się w rekach pomorskich. Dopiero w XVI w. odnotowano nasilenie osadnictwa za sprawą Rüdigerera Wedel. Za jego panowania powstały nowe wsie i folwarki. W tym czasie powstały Brzeziny, Niemieńsko, Dominikowo, Rościn. Głównym zajęciem przez wieki pozostało rolnictwo, gospodarka leśna, rybołówstwo, gorzelnictwo a także bartnictwo. W wieku XIX następuje rozwój przemysłu w Drawnie. Złóża gliny w pobliżu Drawna wykorzystywane były w powstających cegielniach.

Powstała również fabryka wyrobów ceramicznych ETRURIA, w której produkowano skrzaty ogrodowe - jedne z pierwszych w Europie. Pierwsza oferta z tej fabryki pochodzi z 1886 roku. Powstają wiatraki, młyny wodne i tartaki wykorzystujące w pierwszym okresie turbiny wodne. Powstaje również jedna z nielicznych fabryk sieci w Europie.

W roku 1313 Drawno zostało po raz pierwszy wymienione w dokumentach pod nazwą „Nowy Wedel”. Nazwa pochodzi od nazwiska starego saksońskiego rodu von Wedel. Nie jest znana dokładna data lokalizacji. Historycy datują otrzymanie praw miejskich na okres od 1313 do 1333. Miasto było we władaniu rodziny von Wedel. Z tego okresu pochodzi nazwa miasta „Wedele”, która zmieniana była wielokrotnie i do roku 1945 nosi nazwę „Neuwedell”. 12 lutego 1945 roku miasto znalazło się w granicach państwa polskiego. Na skutek działań wojennych zniszczone zostało 25% zabudowy, głównie śródmieście.

Na terenie Miasta i Gminy Drawno zachowało się wiele cennych obiektów zabytkowych o charakterze obronnym, sakralnym, dworskim, oraz związanych z budownictwem ludowym. Do najcenniejszych zabytków, pochodzących z różnych okresów historycznych, na terenie gminy należą:

- Drawno – ruiny renesansowego zamku Wedłów z XIV - XVI w. Do dzisiaj zachowały się dwa wschodnie narożniki,
- Drawno - Kościół p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy - gotyk / XIII - XIV w., przebudowany w XV, XVII i XIX w., świątynia jednonawowa z transeptem i pięciobocznym prezbiterium, zabytkowy ołtarz z 1696 r., chrzcielnica i ambona barokowa z XVIII w; do kościoła przylega wieża ryglowa z 1800 r.,

- Drawno - dawny układ urbanistyczny miasta z wąskofrontowymi domami o konstrukcji ryglowej z XVIII i XIX w. oraz kilkoma studniami artezyjskimi,
- Drawno - dwór ryglowy z XIX w.,
- Drawno - poniemiecki cmentarz z XIX w. z pojedynczymi nagrobkami. Tutaj również wzniesiony jest na miejscu dawnego pomnika ku czci poległych w I wojnie światowej Niemców, tzw. Kamień Pojednania polsko-niemieckiego, z pamiątkową tablicą poświęconą pamięci i porozumieniu pomiędzy narodami polskim i niemieckim
- kościoły zabytkowe we wsiach Dominikowo, Barnimie, Brzeziny,
- barokowy pałac z XVIII w., przebudowany w XIX w. i odbudowany w 1964 r. na Dom Pomocy Społecznej w Brzezinach,
- późnobarokowy dworek myśliwski z XVIII w. w Kiełpinie w kształcie podkowy, przebudowany w 1804 r.,
- gorzelnia z 1880 w Niemieńsku,
- dawny pałac myśliwski w Niemieńsku zwany Zamkiem, zbudowany w latach 1922-30
- ruiny pałacu oraz park krajobrazowy z XIX w. z licznymi pomnikami przyrody w Konotopiu,
- kościół z XIX w. w Świąteczowie, przebudowany w 1980 r., z ciekawymi stacjami drogi krzyżowej oraz zespół pałacowo-folwarczny z początku XX wieku.

Dostępne w mieście i gminie zabytki wpływają na atrakcyjność turystyczną gminy. Nie są jednak w stanie samodzielnie generować ruchu turystycznego.

3.3. Promocja

Na terenie gminy organizowane są imprezy o zasięgu lokalnym oraz regionalnym. Największą imprezą promocyjną organizowaną od 1999 roku jest „**Piknik nad Drawą**”. Impreza organizowana jest w pierwszy weekend lipca, na terenie Stadionu Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Drawnie, nad jeziorem Adamowo. „Piknik nad Drawą” jest imprezą, podczas której koncertują największe gwiazdy polskiej estrady muzycznej jak również grupy dopiero wchodzące na polski rynek muzyczny. Drawieński piknik od lat cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem i przyciąga dziesiątki tysięcy widzów nie tylko z województw zachodniopomorskiego, ale również z całej Polski i zagranicy.

„Festiwal Krasnali” to impreza towarzysząca „Piknikowi nad Drawą”. Należy do najmłodszych imprez organizowanych w naszej gminie nawiązując do źródeł historycznych, które mówią o istniejącej w Drawnie najstarszej w Europie fabryce krasnali. Festiwal odbywa się w tygodniu poprzedzającym „Piknik nad Drawą”. W ciągu tygodniowego festiwalu odbywają się przedsięwzięcia o charakterze artystycznym, widowiskowym i sztuki rękodzielnictwa. W ramach festiwalu prezentowane są figury ogrodowe i dekoracyjne producentów z całej Polski.

„Bye Bye wakacje” to trzydniowy festyn odbywający się w ostatni weekend sierpnia. Celem tego przedsięwzięcia jest podsumowanie i zakończenie letniego sezonu turystycznego w Drawnie. W ramach festynu odbywają się koncerty muzyki filmowej oraz zespołów muzycznych, przedsięwzięcia o charakterze widowiskowym i artystycznym. W ramach festynu odbywają się również gminne dożynki. Festyn okraszony jest wspólną zabawą o charakterze biesiady.

„Wojewódzki Rajd po Ziemi Drawieńskiej” jest imprezą cykliczną organizowaną od 2000 r., przez Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Drawieńskiej, w miesiącu czerwcu i trwa trzy dni. Jego pomysłodawcą i inicjatorem był Antoni Kardas – pierwszy prezes Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Drawieńskiej. Rajd ma na celu propagowanie czynnego wypoczynku, turystyki, poznawanie przyrody, kształtowanie postaw proekologicznych, a także dobrą zabawę. Rywalizacja odbywa się w trzech kategoriach: pieszej, rowerowej i samochodowej.

Ponadto TPZD organizuje imprezy o charakterze okolicznościowym: Wojewódzki Festiwal Piosenki Ludowej oraz Turniej Bractwa Kurkowego z okazji Święta Niepodległości.

„Wojewódzki Festiwal Piosenki Ludowej” organizowany jest pod patronatem Wojewody Zachodniopomorskiego i Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego. Przegląd odbywa się od 2008 r., w miesiącu kwietniu. Celem przeglądu jest przypomnienie i zachowanie w pamięci ludowych utworów, ich publiczna prezentacja, możliwość wymiany doświadczeń między tymi, którzy pielęgnują polską kulturę i tradycję. W przeglądzie udział biorą zespoły wokalne i wokalno-muzyczne, zachowując tradycyjne wartości folkloru.

W ramach obchodów Święta Niepodległości od 2006 roku organizowany jest co roku **„Otwarty Turniej Strzelecki Bractwa Kurkowego”**, którego celem jest podtrzymywanie wielowiekowej tradycji ruchu brackiego, przekazywania jej młodym pokoleniom, a jednocześnie ćwiczenia strzeleckich umiejętności.

Z okazji Dnia Europejczyka (9 maj) organizowane są w centrum Drawna **„Biegi Uliczne”**, w których corocznie udział bierze od 600 do 1000 młodych sportowców. Organizatorem jest Uczniowski Klub Sportowy „Drawianka” w Drawnie.

Od dwóch lat organizowana jest w Drawnie impreza „**Dzień Kobiet inaczej**”, której celem jest aktywizacja kobiet z terenów wiejskich oraz wykreowanie produktu lokalnego poprzez organizację konkursu kulinarnego. Pomysłodawcą i głównym organizatorem imprezy jest Stowarzyszenie Ludzi Bezrobotnych w Drawnie.

4. Stan zagospodarowania turystycznego gminy Drawno.

4.1. Infrastruktura turystyczna:

4.1.1. Zasoby infrastruktury turystyczno-technicznej znajdują się przede wszystkim na terenie miasta Drawna oraz w obszarze otuliny Drawieńskiego Parku Narodowego.

W gminie na szeroką skalę rozwija się turystyka wiejska i agroturystyka. Coraz bogatszy jest wachlarz oferowanych usług turystycznych i coraz wyższy standard ich realizowania. Aby rozwijać turystykę, niezbędne jest jednak dalsze inwestowanie w istniejącą bazę turystyczną, w celu podwyższenia jej standardu i ilości miejsc noclegowych (w tym dla klientów zagranicznych). Ponadto niezwykle ważnym elementem jest, aby powstała infrastruktura turystyczna obsługująca turystów przez cały rok, bez względu na warunki atmosferyczne.

Baza noclegowa ma przeważnie charakter prywatnych kwater, domków kempingowych i pól namiotowych. Dla grup zorganizowanych usługi kwaterunkowe świadczą także placówki szkolne.

Poniżej przedstawiono zestawienie bazy turystycznej w Gminie Drawno:

L.P.	Baza turystyczna Gminy	Ilość miejsc noclegowych	Krótki opis	Kontakt
1.	Przyzagrodowe pole namiotowe „Grabowy stok” Bogumił Kinert Barnimie 73-220 Drawno	64 miejsca	przyzagrodowe pole namiotowe, znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie DPN, nad brzegiem rzeki Drawy, ujęcie wody, przyłącze energetyczne, grill, miejsce na ognisko, boisko do siatkówki, boisko do piłki nożnej, plac zabaw dla dzieci, toalety, bezpłatny parking	tel.: 785-231-499
2.	Gospodarstwo agroturystyczne	14 miejsc	dom pod lasem, wolno	tel.: 95 768 2566

	Genowefa i Bartłomiej Kardas kol. Przysiekiercze 1 73-220 Drawno		stojący, z ogrodem kwiatowym, położony 2 km od Drawna i ok. 800m od jeziora i rzeki Drawy, miejsce na ognisko, grilla, plac zabaw, piaskownica, huśtawki, zjeżdżalnia, staw, wypożyczalnia rowerów, ping – pong, boisko do siatkówki, boisko do koszykówki, 4 kajaki	tel.: 500 653 631
3.	Kwatera agroturystyczna Przemysław Nowak Barnimie 74 73-220 Drawno	20 miejsc	kwatera agroturystyczna położona 6 km od Drawna na terenach otuliny DPN, wypożyczalnia kajaków, organizacja spływów, wędzarnia, parking, bilard, ping – pong, wiatrówka, sporty drużynowe, rowery, sprzęt wspinaczkowy, stołówka, sala kominkowa	tel.: 606 661 173 tel.: 692 271 295 www.pogotowiekajakowe.pl
4.	Przyzagrodowe pole namiotowe Adam Biegniewski Barnimie 73-220 Drawno	30 miejsc	pole znajduje się 50m od rzeki Drawy, miejsce na ognisko i grilla, miejsce zabaw dla dzieci, zadaszenie – wiata, WC, bieżąca zimna woda, prąd, suszarnia do grzybów, dostęp do łazienki z bieżącą wodą, możliwość korzystania z kuchni, lodówka	tel.: 95 768 2620
5.	Agroturystyka „Świetlik” Dorota Nowak Barnimie 74 73-220 Drawno	20 miejsc	kwatera agroturystyczna „Świetlik” położona 6 km od Drawna na terenach otuliny DPN, wypożyczalnia kajaków, organizacja spływów, wędzarnia, parking, bilard, ping –	tel.: 692 271 295 tel.: 606 661 173 www.pogotowiekajakowe.pl

			pong, wiatrówka, sporty drużynowe, rowery, sprzęt wspinaczkowy, stołówka, sala kominkowa	
6.	Przyzagrodowe pole namiotowe Henryk Strzelecki Barnimie 73-220 Drawno	50 miejsc	brak danych	tel.: 95 768 2608
7.	Dom letniskowy Jolanta Dąbrowska Dominikowo 51 73-220 Drawno	6 miejsc	wypożyczalnia sprzętu pływającego i rowerów turystycznych, staw, możliwość wędkowania, grill i ognisko	tel.: 95 768 2774 tel.: 507 356 415
8.	Kwaterna agroturystyczna Monika i Grzegorz Dąbrowscy Dominikowo 51 73-220 Drawno	15 miejsc	wypożyczalnia sprzętu pływającego i rowerów turystycznych, organizacja spływów kajakowych, staw, możliwość wędkowania, grill i ognisko	tel.: 95 768 2774 tel.: 507 356415
9.	Kwaterna agroturystyczna Janina Kawecka Dominikowo 72	7 miejsc	dom wolnostojący położony w pobliżu jeziora i lasów, 3 pokoje, 2 łazienki, kuchnia z wyposażeniem, staw rybny, grill, miejsce na ognisko	tel.:095 768 28 80, tel.:095 765 83 89
10.	Kwaterna agroturystyczna Jerzy Stępień Dominikowo 68 73-220 Drawno	4 miejsca	brak danych	tel.: 95 768 2391 www.jerzystepien.fm.interia.pl
11.	Kwaterna agroturystyczna Bogdana Winnicka Dominikowo 9 73-220 Drawno	10 miejsc	samodzielny dom, 3 pokoje, kominek, kuchnia z aneksem jadalnym, łazienka, duży ogród, miejsce na grill i ognisko, plac zabaw dla dzieci, miejsce na gry sportowe, dojście do rzeki Słopiczy, bliskość	tel.:095 768 22 44

			jeziora Dominikowo	
12.	Pole namiotowe „Grażyna” Jerzy Giziński ul. Kolejowa 22 73-220 Drawno	50 miejsc	pole namiotowe położone nad jeziorem Grażyna, grill i miejsce na ognisko, WC, dostęp do wody pitnej, kąpielisko, możliwość wędkowania, 5 kajaków, łódka z silnikiem	tel.: 95 768 2848 tel.: 608 152 728
13.	Pole namiotowe Andrzej i Bartosz Górscy ul. Kolejowa 6d/3 73-220 Drawno	100 miejsc	pole namiotowe położone jest nad jeziorem Grażyna, pole wyposażone jest w duże drewniane stoły, wiaty, miejsca zadaszone, 2 punkty na ognisko wraz miejscami do siedzenia, umywalki, miejsce parkingowe, toy – toy, wypożyczalnia sprzętu, organizowanie spływów kajakowych, organizacja imprez integracyjnych, przewozy, wycieczki	tel.: 95 768 2020 tel.: 507 738 351 www.polekajak. w.interia.pl
14.	Pole namiotowe- Bronisława Stepień ul .Zakamarek 2 Dominikowo 73-220 Drawno	50 miejsc	pole namiotowe położone jest nad jeziorem Dominikowo przy plaży, możliwość podłączenia prądu do przyczep kempingowych, sanitariaty męskie i damskie, umywalki, wypożyczalnia kajaków i rowerów wodnych	tel.: 095 768 23 91 www.jerzystepie n.fm.interia.pl
15.	Kwaterna agroturystyczna Barbara Kieżun kol. Dobrojewo 1, 73-220 Drawno	5 miejsc	dom wolno stojący, w odległości około 500m do jeziora, 2 km do lasu, wokół domu znajduje się duży ogród, miejsce na ognisko, grill	tel.: 608 446 096

			posiłki domowe	
16.	Kwatera turystyczna Janusz Matyjaszek ul. Piaskowa 10 73-220 Drawno	16 miejsc	dom wolnostojący, 4 kwatery turystyczne położone 300m od jeziora Adamowo i 200m od kompleksu leśnego, pokoje wyposażone w TV, w pełni wyposażony aneks kuchenny, łazienka (prysznic + WC), każda kwatera posiada osobne niekrępujące wejście, grill do dyspozycji gości	tel.: 95 768 2007 tel.: 693 088 140 www.wypoczynekdrawno.republika.pl
17.	Usługi turystyczne Stanisława i Lucjan Nowak ul. Kwiatowa 9 73-220 Drawno	10 miejsc	dom wolnostojący, położony w odległości 400m od centrum Drawna, 500m od lasu i 200m od jeziora Adamowo, 3 pokoje, kuchnia z pełnym wyposażeniem łazienka z natryskami, miejsce na ognisko i grilla, parking	tel.:95 768 2368 www.kajaki.turystyka.pl
18.	Gospodarstwo agroturystyczne Bożena Radek kol. Kępa 1 73-220 Drawno	5 miejsc	brak danych	tel.: 95 766 16 87
19.	Stacja Wodna PTTK Drawno ul. Kolejowa 9 73-220 Drawno	domki campingowe -130 miejsc, namioty - 200 miejsc, karawaning - 15 miejsc	obiekt ma 3ha powierzchni, z dostępem do jeziora Adamowo przez, które przepływa rzeka Drawa, na terenie ośrodka znajduje się 26 drewnianych domków, 2 lub 3 osobowych z łazienkami a także pole namiotowe oraz stanowiska do przyczep carawaningowych, usługi hotelarskie, wypożyczalnia sprzętu	tel.:95 768 21 55 tel.: 95 768 24 51

			turystycznego, organizowanie spływów, przewozy sprzętu i osób	
20.	Szkoła podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Drawnie ul. Szkolna 25 73-220 Drawno	50 miejsc	kolonie, obozy, obiekt sezonowy (wakacje + ferie), szatnie wyposażone w toalety i natryski, hala sportowa, siłownia, boisko do gry w koszykówkę i piłkę nożną, przystań żeglarska	tel.: 95 768 2140
21.	Pole namiotowe „Rozlewisko” Jan Węgrowski kol. Przysiekiercze 1 73-220 Drawno	60 miejsc	pole namiotowe położone 2 km od Drawna, teren jest ogrodzony i przylega bezpośrednio do rozlewiska rzeki Drawy, miejsce na ognisko z ławeczkami, stoły z ławkami, boisko do siatkówki, boisko do piłki nożnej, WC, dostęp do sieci elektrycznej	tel.: 694 123 037
22.	Miejsca biwakowania Drawieński Park Narodowy ul. Leśników 2a 73-220 Drawno	350 miejsc	poła namiotowe leśne wyposażone są w: ławki, stoły, wiaty, sanitariaty, kosze na śmieci, tablice informacyjne, pomosty i miejsca na ognisko 1. Drawnik 2. Barnimie 3. Bogdanka 4. Sitnica 5. Pstrąg 6. Kamienna	tel.: 95 768 2051 fax : 95 768 2510 www.dpn.pl
23.	Miejsca biwakowania Nadleśnictwo Drawno ul. Kaliska 5 73-220 Drawno	310 miejsc	poła namiotowe leśne wyposażone w ławki, wiaty, stoły, kosze na śmieci, sanitariaty, pomosty kajakowe Miejsce odpoczynku: "Harcówka" nad jez. Adamowo, miejsca	tel.: 095 76 82041 drawno@lasy.szc zecin.pl

			biwakowania: 1. "Drewniany most" nad Drawą 2. "Karpino" nad jez. Piaseczno 3."Pańskie" nad jez. Pańskie 4. "Rybacka Chata" nad jez. Krzywe i Szerokie 5."Kołki" nad jez. Kołki	
24.	Kwatera agroturystyczna „Gościniec” Halina Domagała Zatom 11 73-220 Drawno	10 miejsc	dom wolnostojący, kwatera znajdują się w centrum Zatomia przy drodze łączącej Drawno z Dobiegniewem, boisko do siatkówki, miejsce na grilla i na ognisko, ogródek zabaw dla dzieci, suszarnia grzybów, oddzielny budynek zawiera świetlicę z kominkiem, wypożyczalnia rowerów (7), łodzi (2), w okresie zimowym na zamówienie kulig	tel.: 95 768 2154 www.zatom.pl pensjonatzatom @op.pl
25.	Kwatera agroturystyczna Mateusz Domagała Zatom 41 73-220 Drawno	12 miejsc	wolnostojący budynek, 1km do jeziora Rokiet, 0,5km do rzeki Drawy do dyspozycji 5 pokoi (2 i 4 osobowe), osobne wejście, kuchnia z aneksem jadalnym (w pełni wyposażona), łazienka, TV, miejsce na ognisko i grilla, suszarnia grzybów, parking, rowery (4), łodzie (1)	tel.: 95 768 2154 pensjonatzatom @op.pl www.net.waw.pl/pensjonat/index.html www.republika.pl/zatompensjonat/index.html
26.	Kwatera agroturystyczna „Binduga” Anna Lewandowska	10 miejsc	trzy wyremontowane mieszkania, każde wyposażone jest w kominek lub piec na drewno, posiada taras i	tel.: 95 768 2275 tel.: 606252998 www.zatom.de alaania@o2.pl

	Zatom 46 73-220 Drawno		bezpośredni dostęp do dużego ogrodu, spływy kajakowe, możliwość wypożyczenia rowerów, możliwość zamówienia posiłków domowych (śniadania, obiadowe kolacje)	
27.	Kwatera agroturystyczna „Pod kasztanami” Aldona Moder Zatom 36 73-220 Drawno	7 miejsc	2 pokoje z łazienkami i kuchnia, ładny teren rekreacyjny, grill, miejsce na ognisko	tel.: 95 768 28 19
28.	Agroturystyka „Pyrlandia” Leszek Pyra Zatom30a 73-220 Drawno	30 miejsc	nowo wybudowany ośrodek, obiekt posiada 5 apartamentów po 50m ² możliwość nauki jazdy konnej z instruktorem, jazda bryczką, tenis ziemny, tenis stołowy, basen, staw do wędkowania, miejsce na ognisko i do grillowania, plac parkingowy	tel.: 506 199 890 www.pyrlandia.n et e-mail: leszek@pyrlandi a.net
29.	Ośrodek Agroturystyczny „Rancho Rodeo” Józef Wnękowicz Zatom26 73-220 Drawno	20 miejsc	ośrodek agroturystyczny położony na terenie DPN, kilkanaście koni rekreacyjnych, 5 pokoi dwu i trzyosobowych z łazienkami, bar, całodzienne wyżywienie, jazda konna, nauka jazdy konnej z instruktorem, jazda bryczką, tenis ziemny, tenis stołowy, basen, sauna, staw do wędkowania, miejsce na ognisko i grill, parking	tel.:95 768 2581 tel.:607616720 www.ranchorode o.pl rancho@ranchor odeo.pl
30.	Kwatera agroturystyczna	10 miejsc	kwatery agroturystyczna	tel.: 606 205 220

	<p>„Nad jeziorem Grażyna” Bogdan Buchajczyk ul. Leśna 73-220 Drawno</p>		<p>położona nad jeziorem Grażyna, posiada własną plażę oraz molo, pokoje dwuosobowe, możliwość skorzystania z siłowni, boisko do gier sportowych, możliwość wypożyczenia sprzętu pływającego, wypożyczalnia rowerów, sala konferencyjna, parking strzeżony</p>	
31.	<p>Kwaterna agroturystyczna Elżbieta Nowakowska-Kühl ul. Rybacka Chata 5 Dominikowo 73-220 Drawno</p>	7 miejsc	<p>dom wolnostojący w odległości 500 m od jeziora, plaża i kąpielisko, posiada pokoje jedno, dwu trzy i więcej osobowe, wypożyczalnia sprzętu pływającego</p>	brak danych
32.	<p>Kwaterna agroturystyczna „Pod dębem” Frankowski Wiesław ul. Brzozowa 15 Dominikowo 73-220 Drawno</p>	brak danych	<p>dom wolnostojący nieopodal lasu, odległość do jeziora Dominikowskiego plaży i kąpieliska 1000m, pokoje dwu, trzy i więcej osobowe z własną łazienką i toaletą, miejsce na grillowanie</p>	<p>tel.: 95 768 2749 fax.: 95 768 2749</p>
33.	<p>Kwaterna agroturystyczna „Cichy zakątek” Jan i Krystyna Halec kol. Kawczyn 1 73-220 Drawno</p>	16 miejsc	<p>gospodarstwo położone jest około 2 km od Drawna, 50m od lasu, 4 pokoje z łazienkami, 2, 3 i 5 osobowe, całodzienne wyżywienie, miejsce na grilla i ognisko, boisko do gry w piłkę, tenis stołowy, wędkowanie, jazda konna, organizacja spływów,</p>	<p>tel.: 667 381 686 tel.: 95 768 1662</p>

Razem miejsc noclegowych w gminie jest 1713 w tym:

- camping (pokoje)
- miejsca biwakowe (pola namiotowe)
- karawaning
- kwatery agroturystyczne i pokoje gościnne

Ponadto na terenie gminy znacząco rozwija się także sfera usług turystycznych. Należą do nich podmioty:

Lp.	Usługi transportowo - kajakowe	Adres	Kontakt
1.	Przystań Wodna DPN	Drawno, ul. Kolejowa 18	tel.:95 768 23 95 www.dpn.pl e-mail: przystan@dpn.pl
2.	Stacja Wodna PTTK	Drawno, ul. Kolejowa 9	tel.:95 768 21 55, tel.:95 768 24 51
3.	Nowak Stanisława Usługi Turystyczne Transportowe i Hotelarskie	Drawno, ul. Kwiatowa 9	tel.:95 768 23 68
4.	Nowak Dorota, usługi transportowo-kajakowe	Barnimie 74 73-220 Drawno	tel.: 692 271 295 tel.: 606 661 173 www.pogotowiekajakowe.pl
5.	Nowak Przemysław usługi transportowo-kajakowe	Barnimie 74 73-220 Drawno	tel.: 692 271 295 tel.: 606 661 173 www.pogotowiekajakowe.pl
6.	Monika i Grzegorz Dąbrowscy	Dominikowo 51 73-220 Drawno	tel.: 95 768 2774 tel.: 507356415
7.	Bronisława Stepień	Dominikowo 73-220 Drawno	tel.: 95 768 2391 www.jerzystepien.fm.interia.pl
8.	Adam Emilianowicz	73-220 Drawno ul. Szkolna 2	tel.: 661076929 www.splywydrawno.pl
9.	Andrzej i Bartosz Górscy	73-220 Drawno tel.: 95 – 768 – 2020	tel.: 507 738 351 www.polekajak.w.interia.pl
10.	Henryk Kojalowicz	FUH „Plusk”	tel.: 608 490 820 www.kajak.za.pl
11.	Janusz Matyjaszek	ul. Piaskowa 10 73-220 Drawno tel.: 95 – 768 - 2007	tel.: 693 088140 www.wypoczynekdrawno.republika.pl
12.	Albert Polarczyk	ul. Ogrodowa 23 73-220 Drawno	tel.: 95 768 2374 www.kajaki.com.pl
Lp.	Miejsca zakwaterowania	Adres	Kontakt
1.	Janusz Kamiński	Drawno, ul.	tel.: 602 233 906

		Słoneczna 8	
2.	Firma Usługowo Handlowa „PLUSK” Kojałowicz Henryk - Drawno	Drawno, ul. Energetyków 14b	tel.: 608 490 820 www.kajak.za.pl
3.	Nowak Stanisława Usługi Turystyczne, Transportowe i Hotelarskie	Drawno, ul. Kwiatowa 9	tel.: 95 768 2368 www.kajaki.turystyka.pl
5.	Reinhard Karl Marx	Drawno, ul. Energetyków 17	brak danych
6.	Michael Kirchhelle	Drawno, ul. Energetyków 17	brak danych
7.	Janusz Matyjaszek Usługi Turystyczne – Drawno	Drawno, ul. Piaskowa 10	tel.: 95 768 2007 tel.: 693 088 140
Lp.	Usługi gastronomiczne	Adres	Kontakt
1.	Restauracja „Pod Urzędem”	ul. Kościelna 3 73-220 Drawno	tel.: 95 768 2330
2.	Gastronomia PPHU „TOMEL” Elżbieta Toman	Pizza Restauracja "Studio" ul. Szpitalna 2 73-220 Drawno oraz w okresie letnim pizza z pieca i gastronomia „Pod lipką” ul. Plac Wolności 73-220 Drawno	tel.: 667 038 999 tel.: 667 613 999
3.	Restauracja „U Wodnika” i bar „Olimp” Stanica Wodna PTTK	Drawno, ul. Kolejowa 9	tel.: 95 768 21 55 tel.: 95 768 24 51
4.	„Alibi” Grzegorz Lisiecki	ul. Szkolna 9 73-220 Drawno	tel.: 602-738-267 www.alibi-drawno.pl

4.1.2. Szlaki turystyczne

Turystyka piesza

Jest najlepszym sposobem na poznanie bogactwa przyrody gminy Drawno. Trasy znakowanych szlaków turystyki pieszej, prowadzą przez ciekawe zakątki i rezerваты, przy czym jest także możliwość poznania wiosek, w których rozpoczynają się te szlaki. Pozwala to na dowolne wybieranie i zmianę trasy wycieczki podczas jej trwania. Łączna długość szlaków na terenie DPN i jego otoczenie wynosi ok. 77 km.

Turystyka rowerowa

Jest jedną z tych dziedzin, gdzie już niewielki nakład finansowy pozwala aktywnie spędzać wolny czas.

By uprawiać kolarstwo, w tym stricte amatorskim wydaniu, wystarczy mieć rower. Jest to o tyle ważne, że dzisiaj aktywny wypoczynek powinien konkurować z komputerami, internetem i telewizją. Do uprawiania turystyki rowerowej głównie krajoznawczej, wyznaczone są szlaki na terenie DPN. Wyznaczono ścieżkę rowerową dookoła jezior drawieńskich, szlak okrężny w kształcie ósemki, prowadzący wokół jezior, nad którymi leży Drawno. Bardzo dobra trasa na dwie krótkie wycieczki. Turystykę rowerową można uprawiać indywidualnie lub w grupach zorganizowanych

Turystyka kajakowa

Spływy kajakowe to jeden z najmodniejszych i najatrakcyjniejszych sposobów spędzenia aktywnie wolnego czasu. Organizację spływów ułatwiają powstałe w ostatnich latach wypożyczalnie sprzętu pływającego oraz usługodawcy branży transportowo-kajakowej, którzy zapewniają transport kajaków z lub do dowolnego miejsca. Na trasie spływu pola biwakowe rozmieszczone są w odstępach umożliwiającym planowanie dziennych etapów. Prawie 58 kilometrowy odcinek Drawy (teren gminy i Drawieńskiego Parku Narodowego) jest udostępniany w dwóch terminach:

- odcinek Drawy w granicach gminy, od Prostyni do Drawna jest dostępny w ciągu całego roku
- na terenie Drawieńskiego Parku Narodowego można spływać od lipca do połowy marca, szlak kajakowy od granic miasta w dół rzeki Drawy, nazwany Szlakiem Jana Pawła II – „Śladami Papieża”. Długość ok. 58 km, w roku 2001 zanotowano na terenie całego parku obecność blisko 18000 tys. kajakarzy.

DPN dysponuje 6 miejscami biwakowymi, usytuowanymi wzdłuż szlaku kajakowego Drawy.

Trasa spływu została podzielona na 6 etapów:

Drawno - biwak "Barnimie" (8,7 km)

biwak "Barnimie" - biwak "Bogdanka" (8,4 km)

biwak "Bogdanka" - biwak "Sitnica" (7,1 km)

biwak "Sitnica" - biwak "Pstrąg" (5,3 km)

biwak "Pstrąg" - biwak "Kamienna" (5,3 km)

biwak "Kamienna" - Stare Osieczno (3,4 km)

- **czzerwony** - im. S. Czarnieckiego - Drawno - Barnimie - Zatom - 14,3 km, szlak wiedzie wzdłuż Drawy, przez lasy Puszczy Drawskiej, fragmentami starym traktem zwanym Droga Solną; na trasie piękne widoki nadrzeczne oraz ciekawe zabytki w Drawnie i Barnimiu,
- **niebieski** - Drawno- Dominikowo - Nowa Korytnica - 18,8 km, szlak prowadzi wzdłuż rynny malowniczych, śródleśnych Jezior Dominikowskich, na trasie widoki nadjeziorne, ciekawy kościół w Dominikowie,
- **żółty** - dookoła jezior Drawieńskich - 13,8 km, szlak okrężny w kształcie ósemki, prowadzący wzdłuż jezior, nad którymi leży Drawno – Grażyna (Dubie Płn.) i Adamowo (Dubie Płd.); bardzo dobra trasa na dwie krótkie wycieczki z Drawna. Po drodze ładne widoki nadjeziorne, pola, łąki i lasy,
- **niebieski** - Drawno - Rościn - Prostynia - 14,4 km, szlak wiedzie wzdłuż doliny Drawy, płynącej wśród rozległych łąk, na obrzeżu pofałdowanego terenu leśnego, na trasie piękne widoki i interesująca miejscowość Prostynia,
- **czzerwony** - Zatom - Moczele - Głusko - 16,1 km, szlak biegnie wzdłuż zachodniego brzegu Drawy, przez jedne z najatrakcyjniejszych partii leśnych Puszczy Drawskiej; na trasie piękne krajobrazy nadrzeczne, ładne lasy bukowe, pomnikowe drzewa i olbrzymi głaz narzutowy zwany "Wydrzym Głazem" tkwiącym w wodach Drawy,
- **czzerwony** – Głusko – Podszkle – Stare Osieczno – 6,3 km, szlak biegnie wzdłuż Drawy i Płocicznem; na trasie ładne punkty widokowe, elektrownia wodna Kamienna – unikatowy zabytek techniki.

Dyrekcja Parku Narodowego administruje całorocznym punktem informacji turystycznej, utrzymuje przystań wodną w Drawnie i zajmuje się konserwacją i wytyczaniem szlaków turystycznych (wraz z polami biwakowymi w miejscowościach Drawnik, Barnimie i Bogdanka).

Gmina Drawno posiada ponadprzeciętne walory środowiska przyrodniczego, które pozwalają na rozwój turystyki pieszej i wodnej.

Szlak wodny - spływ kajakowy rzeką Korytnicą

Korytnica jest największym lewobrzeżnym spławnym śródleśnym dopływem rzeki Drawy o długości 37 km, to urokliwy szlak kajakowy. Rzeka bierze swój początek w okolicach Mirosławca i przepływa przez kilka jezior. Górny odcinek nie był wcześniej wykorzystany do spływów kajakowych. Powodem był fakt, że w górnym odcinku obfituje ona w dużą ilość naturalnych przeszkód wodnych (powalone drzewa). Cała dolina rzeki jest niezwykle malownicza, szczególnie typowe dla niej są stare sosny o interesującym pokroju, ale również

dęby i buki. Na odcinku puszczańskim do samego brzegu dochodzą sosnowe bory - niestety w wielu miejscach wycięte zrębami zupełnymi.

Rzeka i leżące na jej linii jeziora są miejscem regularnego zimowania łabędzi krzykliwych, oraz często pojawia się tu orzeł bielik.

Turystyka konna

Drawieński Park Narodowy w ramach współpracy z Nadleśnictwem Drawno wyznaczył trasę szlaku konnego, który złożony jest z dwóch pętli mających początek i koniec na przystani wodnej „Drawnik”. Trasa szlaku biegnie przez Barnimie i Zatom, gdzie łączy się z istniejącymi już szlakami konnymi (o długości 7,4 km i 7,1 km mające początek i koniec w miejscowości Zatom). Przebiega przez tereny leśne DPN i Nadleśnictwa Drawno. Wiedzie drogami leśnymi oraz częściowo publicznymi udostępnionymi dla ogółu użytkowników. Łączna długość wyznaczonego szlaku wynosi 25 km. Szlak konny oznakowany jest pomarańczowym kołem o średnicy 6 cm na białym tle.

4.1.3. Obiekty sportowe

Na terenie gminy znajdują się dobrze zorganizowane obiekty sportowe:

Drawno – kompleks boisk sportowych Orlik 2012 – boisko ze sztuczną trawą oraz poliuretanowe boisko wielofunkcyjne do piłki ręcznej, koszykowej, siatkówki i tenisa ziemnego, stadion OSiR – pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej, kort tenisowy oraz kąpielisko miejskie; sale sportowe przy szkole podstawowej;

boiska sportowe na terenie wsi: Barnimie, Świąciechów, Kiełpino, Brzeziny, Chomętowo.

4.2 Infrastruktura ogólna

Komunikacja kołowa

Komunikację kołową gminy tworzy sieć dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Zdecydowana większość dróg jest utwardzona i posiada nawierzchnię asfaltową.

Droga krajowa nr 10 – Warszawa – Bydgoszcz – Szczecin,

Droga wojewódzka nr 175 – Choszczno – Drawsko Pomorskie,

Drogi powiatowe zapewniające dostępność do gminy:

- nr 2226 Z - Recz – Kiełpino – Brzeziny – Zieleniewo
- nr 2223 Z – Suliszewo – Korytowo – Brzeziny
- nr 2233 Z - Żółwino – Drawno – Zatom.

Na terenie gminy nie ma stacji kolejowej, tylko w miejscowości Żółwino zatrzymuje się szynobus relacji Szczecin – Kalisz Pomorski.

4.3. Zaplecze techniczne motoryzacji

1. Na terenie gminy funkcjonuje ogólnodostępna stacja paliw położona w Drawnie.
2. Na terenie gminy funkcjonują pojedyncze warsztaty naprawcze samochodowe o niskim stopniu unowocześnienia i wyposażenia w sprzęt techniczny. Brak stacji obsługi pojazdów wyposażonej w sprzęt diagnostyczny.
3. Na terenie gminy samodzielne zespoły parkingowe umożliwiające parkowanie większej liczby pojazdów zlokalizowane są głównie w Drawnie.
4. Podstawowym środkiem komunikacji zbiorowej gminy jest Państwowa Komunikacja Samochodowa PKS. Dodatkowo działalność w tym zakresie rozwijają przewoźnicy prywatni.
5. Na terenie gminy transport towarowy odbywa się głównie przy użyciu prywatnego sprzętu przewozowego.

4.4. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę Gminy Drawno odbywa się z miejskiego ujęcia wody oraz z ujęć wiejskich zwanych także wodociągami grupowymi. Wodociągi miejskie zaopatrują w wodę ludność miejską, a także niektóre pobliskie kolonie. Pozostałe miejscowości zaopatrywane są w wodę bądź to z ujęć wiejskich komunalnych, ujęć i studni własnych lub studni grupowych.

4.5. Gospodarka ściekowa

Na terenie gminy działa kilka oczyszczalni ścieków:

- Drawno – oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna
- Chomętowo - oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna
- Niemieńsko - oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna
- Niemieńsko-Zamek – osadnik Imhoffa
- Brzeziny – korzeniowa
- Rogoźnica - korzeniowa

Ponadto w indywidualnych gospodarstwach domowych funkcjonują szamba oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków.

4.6. Telekomunikacja

Gmina Drawno jest w 100% stelefonizowana. Zarządcą istniejących linii i związanych z obsługą gminy jest Telekomunikacja Polska. Ponadto na terenie gminy jest dobry zasięg telefonii komórkowej różnych operatorów.

Zdecydowana większość mieszkańców ma dostęp do Internetu – zarówno stacjonarnie jak również radiowo. W celu poprawy dostępu do Internetu gmina przystąpiła do projektu budowy Zachodniopomorskiej Regionalnej Szerokopasmowej Sieci Teleinformacyjnej.

4.7. Zaopatrzenie w ciepło

Gospodarka cieplna na potrzeby komunalne realizowana jest na terenie gminy przez niewielkie kotłownie, w chwili obecnej w większości opalane gazem. Natomiast gospodarstwa indywidualne opalane są głównie drzewem i gazem.

4.8. Zaopatrzenie w gaz

Miasto Drawno zostało zgazyfikowane w latach 1997-1999. W chwili obecnej gaz z sieci jest dostępny w Drawnie, Chomętowie i Dominikowie. Gmina Drawno posiada koncepcję gazyfikacji, wg której zaopatrzenie w gaz przewidywane jest we wszystkich miejscowościach.

4.9. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez teren gminy nie przebiega żadna linia przesyłowa 110kV. Obszar gminy zasilany jest z sieci przesyłowej 110kV relacji Stargard Szczeciński – Drawski Młyn poprzez Główne Punkty Zasilania (GPZ), w Choszcznie, Krzęcinie i Dobiegniewie. Obszar gminy Drawno jest zasilany poprzez sieć rozdzielczą SN- 15kV będącą własnością ENEA. Zaopatrzenie w energię elektryczną jest zadawalające w stosunku do aktualnych potrzeb.

5. Forma turystyki funkcjonująca na terenie gminy.

Na terenie gminy Drawno funkcjonującą formą turystyki jest turystyka sezonowa, skupiona wokół jezior i rzeki Drawy.

Na jej obszarze znajdują się jeszcze niewykorzystane tereny o znaczeniu rekreacyjnym – głównie w górze rzeki Drawy, północno – wschodnia część obszaru gminy.

6. Aktywność w zakresie rozwoju turystyki.

6.1. Organizacje i podmioty prowadzące działalność w zakresie rozwoju turystyki i kultury:

- Urząd Miejski w Drawnie,
- Drawieński Ośrodek Kultury,
- Biblioteka Miejska w Drawnie,
- Kluby Sportowe,
- Placówki oświatowe,
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Drawieńskiej,
- Stowarzyszenie Ludzi Bezrobotnych w Drawnie.

6.2. Elementy promocyjne:

- herb Drawna,
- strona internetowa: www.drawno.pl
- gazeta o zasięgu lokalnym „Ziemia Drawieńska”.

7. Analiza strategiczna Gminy Drawno.

Klasycznym narzędziem stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej jest Analiza SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Stanowi ona zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych wynikających z wpływu otoczenia i zmian w nim zachodzących.

Zasadę przeprowadzania badania ilustruje poniższa tabela.

Mocne strony	Słabe strony
zalety społeczności, zasoby: ludzkie, środowiska, finansowe dostępne w rozwiązywaniu problemów, elementy przewagi nad innymi	obecnie istniejące problemy i bariery, przeszkody do podjęcia działań, brakujące elementy
Szanse	Zagrożenia
zmiany w otoczeniu sprzyjające działaniom, konkretne zyski, możliwi partnerzy inwestycyjni, programowi	negatywne skutki uboczne działań, próba przewidzenia nieoczekiwanych skutków, zagrożenia i rozwiązania, których należy unikać

Strategiczny plan rozwoju powinien opierać się na mocnych stronach lokalnej społeczności i środowiska, eliminować słabości, wykorzystywać pojawiające się szanse oraz unikać przyszłych zagrożeń. Należy przyjąć zasadę, że rozwój turystyki w gminie Drawno odbywać się będzie z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, uwzględniając cztery sfery(łady): ekonomiczną, ekologiczną, społeczną i infrastrukturalną.

Przy tworzeniu strategii gminy Drawno należy skoncentrować się na ocenie wewnętrznych zasobów gminy, jej atutów i problemów, przyjmując z definicji zewnętrzne ograniczenia związane z położeniem geograficznym, obowiązującym w Polsce systemem legislacyjnym, poziomem rozwoju gospodarczego, czy też stanem finansów publicznych, gdyż zagadnienia te mogą być przedmiotem lokalnej polityki samorządu.

Na ocenę jakości produktu turystycznego obszaru niewątpliwie wpływają walory naturalne i antropogeniczne, jak również całe zagospodarowanie turystyczne. Ale to, co najważniejsze to jakość owej infrastruktury turystycznej i poziom świadczonych usług na terenie tego obszaru. Wszystkie te elementy łącznie wpływają na postrzeganie i odczucia turystów, którymi kierują się przy wyborze danego regionu.

W celu przeprowadzenia dokładnej analizy SWOT i poznania opinii turystów na temat obszarowego produktu turystycznego gminy Drawno na przełomie maja i czerwca 2009 roku została przeprowadzona ankieta wśród przypadkowo wybranych turystów i mieszkańców gminy.

W ankiecie wzięło łącznie udział 170 osób, w tym 85 kobiet i 85 mężczyzn. Ankieta została przeprowadzona na terenie wszystkich 12 sołectw, z czego 87% ankietowanych udzielało odpowiedzi na terenie Drawna, Zatomia i Dominikowa, a w pozostałych miejscowościach było to po około 1,5% ankietowanych. Z danych osobowych wynikało, że w sezonie letnim najwięcej turystów, bo aż 33,85% to osoby między 25 a 35 rokiem życia i takie same parametry procentowe zgłaszają osoby między 35 a 50 rokiem życia, 18,45% to osoby powyżej 50 roku i ku zaskoczeniu, najmniej było młodzieży między 15 a 25 rokiem życia. Z czego 44,6% deklarowało średnie wykształcenie, wyższe 29,3%, osoby posiadające tytuł inżyniera lub licencjata to 16,9%, a osoby z wykształceniem podstawowym to 9,2%.

Atrakcyjność turystyczna danego obszaru odgrywa ogromne znaczenie w podjęciu decyzji o wyborze miejsca destylacji turystycznej. Tabela 1 przedstawia przyczyny, które zadecydowały o wyborze gminy Drawno jako obszaru recepcji turystycznej.

Tabela 1. Przyczyny decydujące o przyjeździe na teren gminy Drawno

	Bardzo ważne	Ważne	Niezbyt ważne	Nie ważne
Położenie geograficzne	31%	42%	17%	10%
Walory przyrodnicze	26%	45%	21%	8%
Zabytki	5%	15%	37%	43%
Wypoczynek	64%	27%	8%	1%
Imprezy kulturalne	15%	37%	29%	19%
Znajomi/Rodzina	1%	2%	2%	95%

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety

Jak wynika z tabeli 1 najważniejszymi przyczynami decydującymi o przyjeździe na teren gminy Drawno były wypoczynek, położenie geograficzne i walory przyrodnicze. Natomiast najmniej ważnymi zabytki oraz odwiedziny rodziny lub znajomych, tzw. VF&R (visiting friends and relatives). Wśród motywów podejmowanej podróży na teren gminy dominował wypoczynek, który uznało za najważniejszy 91% ankietowanych. Kolejnym motywem było położenie geograficzne, na które wskazało 73% ankietowanych ze względu na bliskość większych aglomeracji, takich jak Szczecin czy Poznań. Tym samym gmina ma charakter letniskowy i wypoczynku świątecznego. Natomiast walory przyrodnicze gminy skłoniły do przyjazdu 71% ankietowanych. Z drugiej strony najmniej znaczenie dla turystów miały zabytki, co oznacza, że ich dostępność w mieście i gminie nie wpływa w znaczący sposób na atrakcyjność turystyczną gminy i nie są w stanie samodzielnie generować ruchu turystycznego, na które wskazało 80% ankietowanych. Również najmniej istotne czynniki to rodzina lub znajomi, a uważało tak 95% ankietowanych. 37% respondentów uznało, że imprezy kulturalne odegrały ważne znaczenie przy podjęciu decyzji, zaś 29% uznało je za dobre wypełnienie czasu wolnego.

Na terenie gminy znajduje się kilka miejsc zabytkowych, z których najciekawsze zostały poddane ocenie ankietowanych. Tabela 2 przedstawia procentową ocenę najciekawszych walorów kulturowych gminy Drawno.

Tabela 2. Procentowa ocena walorów kulturowych gminy Drawno, (1-bardzo interesujące, 2-nieinteresujące, 3- nie korzystałem).

Walory kulturowe	1	2	3
Gotycki kościół z XIII wieku w Drawnie	36%		
Resztki poniemieckiego cmentarza z XIX wieku w Drawnie		21%	49%
Dworek myśliwski z pocz. XX wieku w Borowcu	45%		
Pałac barokowy z XVIII wieku z kwadratową wieżą widokową w Brzezinach		23%	
Dawny pałac myśliwski zwany Zamkiem, zbudowany w latach 1922-1930 w Niemieńsku	39%		
Pałac barokowy w Świąciechowie z XVIII w.	26%		

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety

Z przedstawionej tabeli nr 2 wynika, że za interesujące walory kulturowe 45% ankietowanych uznało dworek myśliwski z początku XX wieku w Borowcu. Dawny pałac myśliwski zwany Zamkiem, zbudowany w latach 1922 – 1930 w Niemieńsku - wskazało 39% ankietowanych, a 36% za bardzo interesujący uznało gotycki kościół z XIII wieku w Drawnie. Natomiast 49% respondentów w ogóle nie zwiedzało resztek poniemieckiego cmentarza z XIX wieku w Drawnie, 21% uznało go za nieinteresujący, zaś pałac barokowy z XVIII wieku z kwadratową wieżą widokową w Brzezinach za mało interesujący uznało 23% badanych Pałac w Świąciechowie za bardzo interesujący uznało 26% ankietowanych. Dostępne w mieście i gminie walory kulturowe nie wpływają w znaczący sposób na atrakcyjność turystyczną gminy. Nie są w stanie samodzielnie generować ruchu turystycznego.

Tabela 3. Ocena jakości oraz zadowolenia z usług oferowanych na terenie gminy Drawna.

	Bardzo wysoka	Wysoka	Nie mam zdania	Niska	Bardzo niska
Baza noclegowa	20%	83%	3%	4%	0%
Baza gastronomiczna	16%	81%	1%	2%	0%
Transport	16%	20%	36%	24%	4%
Handel	14%	21%	15%	44%	6%
Usługi towarzyszące (np. obiekty kulturowe, rekreacyjne itp.)	9%	19%	47%	19%	6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety

Tabela 3 przedstawia ocenę jakości obsługi turystycznej we wskazanych punktach infrastruktury turystycznej na terenie gminy Drawno.

Jak wynika z tabeli 3 odpowiedzi udzielone przez respondentów wskazują wysoki stopień zadowolenia z jakości usług bazy noclegowej, które poparło 83% badanych oraz usług bazy gastronomicznej – 81%. Natomiast spore zastrzeżenia zgłaszali ankietowani pod adresem jakości usług transportowych (24% oceniano nisko a 4% bardzo nisko) oraz handlu (44% wskazało na niską jakość a 6% na bardzo niską). Należy zauważyć, że turyści zdecydowanie wyrażali swoje stanowisko wobec usług, z których korzystali podczas pobytu. W innym przypadku nie podejmowali się oceny jakości i wybierali wariant „nie mam zdania”. Jak miało to miejsce przy usługach towarzyszących, z których nie korzystało aż 47% respondentów.

Tabela 4. Jak ocenia Pan/Pani współczynnik jakość/cena dla następujących elementów infrastruktury turystycznej gminy Drawno (1-relatywnie tanio; 2-relatywnie drogo)

Rodzaj usług	1	2
Baza noclegowa		41%
Baza gastronomiczna	43%	
Usługi transportowe	61%	
Usługi towarzyszące pobytowi		43%

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety

Przy ocenie stopnia zadowolenia turystów z produktu turystycznego gminy Drawno wykorzystano relacje ceny do jakości oferowanych usług. Z przedstawionej tabeli 4 wynika, że z relacji cen do jakości turyści byli najbardziej zadowoleni z usług transportowych (zadowolonych było 61% ankietowanych) oraz usług bazy gastronomicznej (43% badanych). Natomiast turyści niezadowoleni byli z relacji ceny do jakości bazy noclegowej (41% uznało, że jest drogo) oraz usług towarzyszących pobytowi – 43%.

Przy ocenie jakości produktu turystycznego w ankiecie uwzględniono oczekiwania turystów, które skonfrontowano z oferowanym przez gminę Drawno produktem. Tabela 5 przedstawia ocenę wybranych cech produktu turystycznego gminy Drawno w opinii turystów (udział ten przedstawiony jest w ujęciu procentowym).

Jak wynika z tabeli 5 większość turystów oceniła pozytywnie swój pobyt na terenie gminy i atrakcyjność oferowanego na jej terenie produktu turystycznego. Najwyżej została oceniona atrakcyjność turystyczna gminy - 63% ankietowanych oceniło ją wysoko, a 13% bardzo wysoko. 64% respondentów było również zadowolonych z przystosowania miejscowości do przyjęcia turystów. Taka sama liczba turystów czuje się bezpiecznie na terenie gminy zarówno w czasie dnia jak i w porze nocnej. Najmniej zadowoleni natomiast byli wczasowicze z adekwatności jakości do cen (32% ankietowanych oceniło ją nisko), jak również z dostępności komunikacyjnej na terenie gminy (28%) oraz oznakowania dróg i tras (36%). Najmniej do powiedzenia mieli ankietowani w kwestii przychylności miejscowej ludności (zdania na ten temat nie miało aż 78% ankietowanych) oraz zgodności przekazów promocyjnych z rzeczywistością (tu zdania nie miało 49% respondentów).

Tabela 5. Ocena wybranych cech produktu turystycznego gminy Drawno w ujęciu procentowym

	Bardzo wysoko	Wysoko	Nie mam zdania	Nisko	Bardzo nisko
Adekwatność cen do jakości	9%	27%	29%	32%	3%
Atrakcyjność turystyczna	13%	63%	14%	8%	2%
Przystosowanie miejscowości do przyjęcia turystów	7%	57%	22%	12%	2%
Dostępność komunikacyjna na terenie gminy	4%	25%	39%	28%	4%
Poczucie bezpieczeństwa	3%	61%	27%	7%	2%
Przychylność miejscowej ludności	2%	15%	78%	4%	1%
Oznakowanie (drogowskazy, tablice informacyjne itp.)	9%	15%	36%	36%	4%
Zgodność przekazów promocyjnych z rzeczywistością	6%	36%	49%	8%	1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety.

Najważniejszym elementem zagospodarowania przestrzennego danego obszaru dla rozwoju turystyki jest infrastruktura turystyczna. To właśnie od niej zależy atrakcyjność obszaru recepcji turystycznej. Właściwie rozbudowana wspomaga oraz uprzyjemnia pobyt na terenie gminy. Najbardziej pożądane elementy infrastruktury, które zwiększyłyby rozwój ruchu turystycznego na terenie gminy Drawno przedstawia tabela 6.

Jak wynika z tabeli 6 według ankietowanych najbardziej pożądanym elementem infrastruktury jest rozbudowa bazy noclegowej - za tą inwestycją opowiedziało się 86% ankietowanych. Kolejnymi inwestycjami, które według respondentów ożywiłyby ruch turystyczny na terenie gminy jest budowa ścieżek spacerowych i rowerowych oraz rozbudowa bazy sportowo – rekreacyjnej (72% ankietowanych), budowa portu jachtowego na jeziorze Dubie (83% ankietowanych) oraz budowa placów zabaw dla dzieci (75% ankietowanych).

Natomiast na pozostałe elementy infrastruktury składają się budowa promenady wzdłuż jeziora Grażyna (Dubie Północne), budowa centrum kultury wraz z amfiteatrem, budowa pola golfowego a także aquaparku.

Tabela 6. Elementy infrastruktury zwiększające rozwój ruchu turystycznego na terenie gminy Drawno

Wyszczególnienie	Odpowiedzi w %
Rozbudowa bazy noclegowej	86%
Budowa ścieżek spacerowych i rowerowych oraz rozbudowa bazy sportowo – rekreacyjnej	72%
Budowa portu jachtowego na jeziorze Dubie	83%
Budowa placów zabaw dla dzieci	75%
Inne	37%

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety.

Oprócz elementów infrastruktury, która mogłaby zwiększyć rozwój ruchu turystycznego, zapytano respondentów jakie mankamenty oraz niedostatki zmniejszyły satysfakcję z pobytu na terenie gminy Drawno. Spośród najważniejszych podanych w ankiecie, największym mankamentem było słabe wykorzystanie walorów turystycznych Drawna, oceniło to 91% ankietowanych. Później kolejno zły stan techniczny dróg (84%), brak atrakcyjnego spędzania czasu w deszczowe dni (73%), brak parkingów na europejskim poziomie (63%), brak chodników i odwodnień ulic (36%), jakość nie odpowiada cenie usług (35%), brak zaplecza do uprawiania sportu masowego (24%), brak poczucia bezpieczeństwa (15%), niewłaściwa obsługa (13%).

Najistotniejszą rzeczą, oprócz walorów turystycznych oraz dobrze rozbudowanej infrastruktury turystycznej w rozwoju turystyki na danym obszarze, jest przede wszystkim jego promocja. 57% respondentów uznało, że formy promocji gminy Drawno jako miejsca atrakcyjnego turystycznie są wystarczające. Z tym poglądem nie zgadzało się 14% ankietowanych. Natomiast 29% nie miało w ogóle zdania na ten temat. Jak widać ponad połowa ankietowanych uznała gminę za obszar dobrze promujący się w kraju, a główne źródła z jakich korzystali to strony internetowe, rodzina i znajomi, a także przewodniki po kraju/regionie.

Na koniec ankietowani wyrazili ogólną ocenę czy w ich odczuciu gmina Drawno jest atrakcyjna turystycznie. Twierdząco odpowiedziało 79% ankietowanych, przeciwnego zdania było 10%, zaś 11% nie potrafiło podjąć jednoznacznej decyzji.

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że gmina Drawno jest chętnie odwiedzana przez coraz liczniej przybywających turystów, na co wskazuje fakt, iż 79% ankietowanych było zadowolonych z pobytu na terenie gminy. Najczęstszym motywem przyjazdu na obszar gminy był wypoczynek (91% ankietowanych), dogodne położenie geograficzne (73% ankietowanych), zaś dla 71% respondentów priorytetem były walory przyrodnicze. Niezadowolonych z pobytu było zaledwie 9%, a głównym powodem była nieadekwatność cen do jakości oferowanych usług oraz brak rozrywek w deszczowe dni. Niezdecydowanych było 12% ankietowanych.

Powyższa ankieta została przeprowadzona w celu poznania opinii turystów na temat atrakcyjności turystycznej gminy, jak i jakości poszczególnych elementów infrastruktury turystycznej, ściślej mówiąc potencjału turystycznego. Według respondentów gmina ma szansę stać się jedną z atrakcyjniejszych, dzięki swojemu położeniu geograficznemu oraz klimatowi jaki tu panuje. Poprzez rozbudowę oraz modernizację zaplecza turystycznego, jak i eliminację dotychczasowych mankamentów oraz efektywną promocję gminy w kraju i za granicą ma szansę zaistnieć na międzynarodowym rynku turystycznym.

Kwestionariusz ankiety stanowi załącznik do strategii.

Analiza SWOT w poszczególnych obszarach

7.1. Położenie – środowisko naturalne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobra dostępność komunikacyjna - korzystne walory turystyczno – przyrodnicze i krajobrazowe - położenie geograficzne (bliskość jezior i lasów) - mały stopień skażenia środowiska, czyste i ekologiczne (brak przemysłu zanieczyszczającego środowisko) - wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców - duża lesistość gminy - system kanalizacji na zadowalającym poziomie - 67,5% (Drawno, Zatom) - rozwinięta sieć wodociągowa (84%) - rozwiązany system zagospodarowania odpadów stałych - doskonałe warunki do rozwijania turystyki zwłaszcza wodnej agroturystycznej i konnej - istnienie wielu szlaków turystycznych na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - słaby stan dróg gminnych i powiatowych - brak chodników na wioskach - brak odwodnień - dalekie położenie od dużej aglomeracji (Szczecin) - brak w infrastrukturze kanalizacji na terenach wiejskich - duża liczba dzikich wysypisk - degradacja jezior - brak infrastruktury turystycznej skłaniającej do przyjazdu w razie niepogody - brak parkingów i miejsc postojowych na europejskim poziomie - brak bezpośredniego połączenia kolejowego - bariery architektoniczne utrudniające życie osobom niepełnosprawnym
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość promowania gminy jako środowiska czystego ekologicznie - wzrost zainteresowania wypoczynkiem na wsi (agroturystyka, zdrowa żywność) - zwiększający się dostęp do pozyskania zewnętrznych funduszy finansujących inwestycje - wydłużenie sezonu turystycznego - istnienie na dużej powierzchni gminy obszarów Sieci Natura 2000 	<ul style="list-style-type: none"> - wielkoformatowe fermy hodowli trzody chlewnej, - brak tradycji wykorzystywania istniejących walorów naturalnych - duża konkurencja innych gmin w konkursach o pozyskiwanie środków unijnych - brak wystarczających środków finansowych na aktywną ochronę środowiska

7.2. Zasoby i potencjał ludzki

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - silne poczucie tożsamości - aktywne postawy mieszkańców - efektywne inicjatywy społeczne - społeczeństwo otwarte na zmiany - działalność stowarzyszeń pożytku publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - małe możliwości zatrudnienia - spadek przyrostu urodzeń - starzenie się społeczeństwa - niski poziom wykształcenia - ujemna migracja ludności - migracja młodych wykształconych ludzi - duży poziom bezrobocia
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie systemu zachęt i pomocy przy powstawaniu zakładów usługowych - aktywizacja młodych ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> - wyludnianie się wsi - migracja ludzi młodych i wykształconych - wzrastające bezrobocie

7.3. Warunki społeczno-edukacyjne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze funkcjonujące szkoły i przedszkole - dbałość o czystość i estetykę - wykwalifikowana kadra - sprawnie funkcjonujące placówki kulturalne - dobrze funkcjonujące kluby sportowe - działalność organizacji społecznych - dostęp do podstawowej opieki medycznej 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające wyposażenie w laboratoria językowe i komputerowe - zmniejszająca się liczba uczniów - ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej - niewielka ilość akcji profilaktycznych i promujących zdrowy tryb życia - niewystarczająca ilość środków na zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych. - brak oferty edukacyjnej i kulturalnej dla seniorów (uniwersytety trzeciego wieku)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - dobra współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi, - możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków na inwestycje i programy społeczne (np. Kapitał Ludzki) 	<ul style="list-style-type: none"> - proces starzenia się społeczeństwa i zjawisko odpływu młodych ludzi - postawy roszczeniowe wśród odbiorców pomocy społecznej - alkoholizm jako patologia społeczna, - narkomania powodująca wynaturzenia szczególnie u młodych ludzi

7.4. Gospodarka i rolnictwo

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca liczba rejestrowanych podmiotów gospodarczych - produkcja dobrej jakości produktów rolnych - korzystne warunki przyrodnicze - relatywnie niskie ceny gruntów oraz koszty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> - duża liczba osób pozostających bez pracy - niewystarczająco rozwinięta sieć usług okołorolniczych do produkcji rolnej - utrudniony dostęp do preferencyjnych kredytów na działalność gospodarczą
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - ciekawe inicjatywy w zwalczaniu bezrobocia - zaufanie do władz samorządowych - zapotrzebowanie na zdrową żywność - rozwój agroturystyki - wykorzystanie naturalnych źródeł energii 	<ul style="list-style-type: none"> - pogarszająca się sytuacja ekonomiczna w rolnictwie - niestabilna polityka państwa wobec rolnictwa - słabe zainteresowanie ze strony inwestorów zagranicznych

7.5. Infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze rozwinięta sieć połączeń komunikacyjnych - dobrze rozwinięta sieć energetyczna i telefoniczna - gminna oczyszczalnia ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> - braki w sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - brak ścieżek rowerowych - zły stan nawierzchni niektórych dróg gminnych - brak chodników
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - środki pomocowe na inwestycje w dziedzinie infrastruktury - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające środki finansowe w budżecie gminy na pokrycie kosztów inwestycji - opóźnienie programowe w pozyskiwaniu środków zewnętrznych - wzrost kosztów surowców energetycznych

7.6. Kultura, sport, turystyka

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dogodnie warunki do rozwoju różnych form turystyki kwalifikowanej - kompleks boisk „Orlik” - boiska sportowe na terenie gminy - Centrum Informacji Turystycznej w „Spichlerzu” 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca ilość bazy noclegowej i gastronomicznej na terenie gminy - niewystarczająca ilość boisk i obiektów sportowych w małych miejscowościach i wsiach - niewystarczająca ilość szlaków i ścieżek turystycznych - brak hoteli całorocznych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem i agroturystyką - wymiana młodzieży szkolnej powiązana z aktywnym wypoczynkiem - rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej 	<ul style="list-style-type: none"> - brak tradycji korzystania z istniejących walorów - konieczność dużych nakładów na przystosowanie gospodarstw agroturystycznych do wymagań związanych z ich kwalifikacją.

7.7. Warunki wspierające rozwój gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - pozytywny wizerunek gminy w oczach jej mieszkańców - dynamiczne podejście władz gminy do rozwoju gospodarczego wewnętrznego i zewnętrznego - aktywna postawa mieszkańców i inwestorów - współpraca istniejących firm z samorządem gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - małe możliwości pozyskiwania inwestorów zewnętrznych - brak dużego kapitału prywatnego - sezonowość działania – obecnie brak możliwości przedłużenia sezonu
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost wiedzy na temat pozyskiwania pozabudżetowych źródeł wspierania inwestycji - nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami z powiatu oraz z województwa 	<ul style="list-style-type: none"> - malejący rynek zbytu - niestabilny i skomplikowany system prawny

8. Czynniki warunkujące rozwój turystyki na analizowanym obszarze Gminy.

8.1. Infrastruktura:

- 1.rozwoj bazy noclegowej i gastronomicznej,
- 2.zagospodarowanie terenu wokół jezior oraz wzdłuż rzeki Drawy.

8.2. Organizacja ruchu i oznakowanie tras:

- 1.budowa ciągów pieszo-rowerowych,
- 2.wyznaczanie tras turystycznych,
- 3.oznakowanie tras tablicami informacyjnymi.

8.3. Informacja turystyczna:

- 1.opracowanie ofert promujących miejscowość np. foldery, filmy promocyjne,
- 2.współpraca z mediami – prasa, radio, telewizja,
- 3.bieżące modyfikowanie funkcjonowania Centrum Informacji Turystycznej w Drawnie.

8.4. Tworzenie obszaru przyjaznego turystom poprzez stworzenie szerokiego zakresu usług na różnym poziomie – zarówno dla turystów mało wymagających preferujących aktywny wypoczynek jak również dla turysty oczekującego usług na wysokim poziomie.

8.5. Współpraca na rzecz rozwoju turystyki: szeroka współpraca Urzędu Miejskiego z Drawieńskim Ośrodkiem Kultury, Biblioteką Miejską, placówkami oświatowymi, Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Drawieńskiej, Stowarzyszeniem Ludzi Bezrobotnych, lokalnymi liderami i przedsiębiorcami, sąsiednimi gminami i in.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

Wizje możliwe do osiągnięcia w przyszłości:

- 1.zagospodarowanie terenu wokół jezior i wzdłuż rzeki Drawy,
- 2.utworzenie tras turystycznych, ścieżek rowerowych łączących zabytki kulturowe i atrakcje przyrodnicze gminy z zapleczem usługowo-noclegowym,
- 3.rozwoj gospodarstw agroturystycznych, wiejskich, „zielonych szkół”,
- 4.rozszerzenie promocji i informacji turystycznej przez Centrum Informacji Turystycznej w Drawnie.

CEL STRATEGICZNY: Rozwój turystyki i rekreacji szansą na rozwój gminy.

Cele szczegółowe:

CEL 1

Wspomaganie inicjatyw w promocji i rozwoju poprzez:

- 1.promowania gminy jako miejsca korzystnego do inwestowania,
- 2.nawiązanie współpracy z gminami sąsiednimi i zagranicznymi w celu rozwoju wzajemnych stosunków kulturowych oraz poprzez lepsze wykorzystanie środków unijnych,
- 3.uczestnictwo w targach i wystawach turystycznych promujących gminę,
- 4.intensywna promocja wybranych produktów lokalnych,
- 5.włączenie do promocji gminy producentów żywności ekologicznej w powiązaniu z gospodarstwami agroturystycznymi,
- 6.stworzenie odpowiednich przepływów informacji i zadań promocyjnych dla poszczególnych podmiotów i instytucji w gminie,
- 7.opracowanie materiałów promocyjnych dotyczących atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy.

CEL 2

Rozwój gminy z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego i folkloru poprzez:

- 1.opracowanie systemu wsparcia dla rozwoju folkloru i dziedzictwa kulturowego opartego na tradycji naszego regionu,
- 2.wspieranie i promowanie „ginących zawodów” związanych z lokalnymi tradycjami, przygotowanie i realizacja rozwoju rzemiosła ludowego we współpracy z miejscowymi twórcami,
- 3.promowanie zespołów ludowych,
- 4.wspieranie i pomoc dla organizacji imprez kulturowych w oparciu o tradycje regionu.

CEL 3

Rozwój turystyki i rekreacji.

Rozwój turystyki i rekreacji musi być powiązany z ochroną środowiska i walorami przyrodniczymi gminy Drawno. Tylko tak realizowany rozwój turystyki przyniesie korzyści zarówno naturalnemu środowisku jak również społeczności lokalnej i branży turystycznej.

Jednym z ważniejszych elementów tworzenia potencjału turystycznego gminy jest właściwe zagospodarowanie turystyczne. Jest to działalność mająca na celu przystosowanie gminy do potrzeb turystyki.

Zadania:

- 1.modernizacja istniejącej infrastruktury turystycznej (baza noclegowa, żywieniowa, komunikacyjna, obiekty zabytkowe itp.),
- 2.budowa nowej infrastruktury turystycznej (budowa parkingów strzeżonych),
- 3.budowa szlaków turystyki aktywnej,
- 4.promocja turystyki, przygotowanie wydawnictw,
- 5.rozwój produktu turystycznego pod kątem przedłużenia sezonu turystycznego,
- 6.poprawa świadomości ekologicznej,
- 7.włączenie potrzeb z zakresu turystyki i agroturystyki do regionalnego programu operacyjnego w celu pozyskiwania funduszy strukturalnych UE.

Realizacja

W zależności od warunków krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych na obszarach wiejskich mogą rozwijać się różne formy turystyki. Należy jednak stawiać na różnorodność form przy jednoczesnym ich łączeniu. Proponowane formy turystyki to:

I – krajoznawcza – poznawanie najatrakcyjniejszych miejsc gminy grupowo lub indywidualnie, w sposób zorganizowany lub niezorganizowany:

1) turystyka piesza:

- a) weryfikacja, oznaczenie i opisanie tematycznych tras wycieczkowych prowadzących do ciekawych miejsc przyrodniczych, kulturowych itp.,
- b) wyznaczenie i oznakowanie ścieżek spacerowych dookoła jezior w Drawnie, Dominikowie np. przedłużenie ciągu pieszo-rowerowego w Drawnie,
- c) wyposażenie tras, miejsc plenerowych w kosze na śmieci, toalety, miejsca na ognisko itp.;

2) turystyka rowerowa:

- a) opracować i wdrożyć nowe trasy rowerowe na uboczu, o małym natężeniu ruchu, w formie pętli np. wokół jeziora Dominikowo Wielkie,
- b) utworzyć na trasach miejsca wypoczynku wyposażone w proste stoły, ławki, miejsca na ognisko itp.,
- c) opracowanie informacji o szlakach – opis szlaku, atrakcje turystyczne itp.;

3) turystyka zmotoryzowana:

- a) budowa parkingów przy drogach prowadzących do miejscowości letniskowych,
- b) budowa chodników w miejscowościach turystycznych,
- c) remonty dróg gminnych, polnych oraz pozostałych,
- d) ulokowanie przy trasach wjazdowych na teren gminy znaków witających;

II – wypoczynkowa – dotyczy form i rodzaju pobytu – długo- i krótkoterminowa:

- 1) organizowanie miejsc na małe kempingi, pola namiotowe, pensjonaty,
- 2) wykorzystanie bazy szkół gminnych w celu udostępnienia jej dla turystyki młodzieżowej – utworzenie schroniska młodzieżowego,
- 3) organizowanie imprez kulturalno-rekreacyjnych m.in. promujących folklor i dorobek kulturowy gminy i regionu: Piknik nad Drawą, Festiwal Krasnali, Dożynki, Regionalny Przegląd Zespołów Piosenki Ludowej, Rajd po Ziemi Drawieńskiej itp.;

III – kwalifikowana – forma związana z posiadanymi umiejętnościami turysty:

1) żeglarstwo i kajakarstwo:

- a) opracowanie szlaków kajakowych w górze rzeki,
- b) utworzenie stanic i przystani sprzętu pływającego wraz z infrastrukturą przystosowaną dla osób niepełnosprawnych,
- c) budowa portu jachtowego na jeziorze Dubie

2) wędkarstwo:

- a) utrzymanie w czystości brzegów jezior,
- b) budowa i konserwacja pomostów wędkarskich i do cumowania sprzętu pływającego,
- c) wspieranie organizacji lokalnych i regionalnych zawodów wędkarskich;

3) jeździectwo:

- a) wyznaczanie tras jazdy konnej z wykorzystaniem bazy gospodarstw agroturystycznych i prywatnych ośrodków jazdy konnej,

- b) opracowanie i wydanie ulotek zawierających informacje o trasie i jej specyfice wraz z opisem najatrakcyjniejszych miejsc,
- c) promocja tej formy wypoczynku;
- 4) hobbistyczne – myślistwo: promocja tej formy turystyki wykorzystując zasobność lasów w zwierzynę łowną zgodnie z programem odstrzałów Kół Łowieckich .

IV Turystyka zagraniczna – przyjazdowa.

Ten rodzaj turystyki związany jest z uprawianiem turystyki sentymentalnej przez turystów głównie niemieckich związanych w przeszłości z obecnymi ziemiami polskimi. Dla tej grupy turystów ogromne znaczenie mają miejsca znane osobiście lub z przekazów rodzinnych, np. kościoły, cmentarze, stare zabudowania, szkoły itp.

Formy realizacji:

- 1) pielęgnowanie zabytków, wspomnień związanych ze znanymi postaciami i wydarzeniami związanymi w przeszłości z tym terenem – informacje na temat np. okresu międzywojennego i wojennego,
- 2) zachowanie stylu architektonicznego budynków, przeznaczenie pustych obiektów pod inne alternatywne użytkowanie np. izby historyczne, hotele itp.,
- 3) sprzedaż lokalnych produktów artystycznych z wykorzystaniem potencjału artystów ludowych,
- 4) przygotowanie informacji turystycznej przynajmniej w dwóch językach.

CEL 4

Wsparcie tworzenia gospodarstw agroturystycznych.

Jednym z głównych trendów, charakteryzujących współczesną turystykę europejską jest rozwój turystyki wiejskiej i agroturystyki. Wpływ na to ma wzrost świadomości ekologicznej, uznanie znaczenia aktywnego wypoczynku dla zdrowia, oderwanie od dużych aglomeracji.

Jest to również alternatywne źródło dochodu dla społeczności wiejskiej – dzięki rozwinięciu tego rodzaju turystyki gospodarstwo rolne może uzupełnić swoje finanse, a także stworzyć nowe miejsca pracy.

Formy realizacji w celu wspierania oraz aktywizacji agroturystyki:

- 1) współpraca przy tworzeniu ofert programowych np. opracowanie i tworzenie szlaków pieszych, rowerowych, nauka rękodzieła, wioski tematyczne,
- 2) organizacja spotkań właścicieli gospodarstw agroturystycznych (wspólne imprezy, konkursy, wyjazdy studyjne do innych gospodarstw, wsparcie w tworzeniu gospodarstw proekologicznych),
- 3) specjalizowanie się gospodarstw w pewnych formach atrakcji dla określonych grup turystów,
- 4) wsparcie przy tworzeniu gospodarstw do wymogów przyjmowania turystów,
- 5) szeroka promocja,
- 6) prowadzenie ewidencji kwaterodawców w Centrum Informacji Turystycznej w Drawnie.

CEL 5

Promocja produktu turystycznego poprzez:

- 1) systematyczne ogłaszanie się i rozpowszechnianie informacji o walorach turystycznych w mediach,
- 2) uaktualnianie przewodników, folderów, map turystycznych itp.,
- 3) uczestnictwo w targach turystycznych na szczeblu regionalnym i krajowym,
- 4) utrzymywanie kontaktów z firmami, agendami, związkami zajmującymi się obsługą ruchu turystycznego,
- 5) organizowanie imprez kulturalno – rekreacyjnych, sportowych i innych o znaczeniu i zasięgu regionalnym i krajowym,
- 6) wydawanie widokówek, znaczków turystycznych z turystycznymi pozdrowieniami z gminy,
- 7) wydawanie kalendarza imprez kulturalnych i sportowych oraz katalogu atrakcji turystycznych.
- 8) stworzenie własnego oryginalnego sposobu promowania produktu turystycznego.

Podsumowanie.

Opracowanie strategii pozwoliło na szerokie rozpoznanie warunków rozwojowych w zakresie turystyki z jednoczesną identyfikacją mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń, konfrontacji z oczekiwaniami lokalnej społeczności. Przeprowadzona analiza stanu istniejącego wykazała, że pomimo wielu korzystnych uwarunkowań i to zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, w dziedzinie rozwoju turystycznego gminy Drawno jest jeszcze wiele do zrobienia.

Wpływa na to wiele czynników. Wydaje się, że podstawowym mankamentem obecnego poziomu rozwoju turystyki jest niedostateczny stan zagospodarowania turystycznego w tym w szczególności bazy noclegowej i gastronomicznej oraz wypromowanie kluczowego produktu lokalnego. Również środki finansowe na inwestycje turystyczne w budżecie gminy są niewystarczające. Przeważają jedno – dwudniowe formy turystyki typu zbiorowego lub rodzinnego i przede wszystkim ograniczają się do miesięcy letnich. Notuje się już postęp w informacji i promocji turystycznej dzięki powstałemu Centrum Informacji Turystycznej w Drawnie.

Władze samorządowe poprzez różnorodne związki i przynależności do stowarzyszeń w kraju, i za granicą powinny aktywnie kreować wizerunek gminy, przyciągając w ten sposób nowych inwestorów. Natomiast tworzenie małych firm rodzinnych o różnym profilu działalności zapewni pracę i dochody większości mieszkańcom naszej społeczności, oraz umożliwi otwarcie i kontakty gminy z resztą regionu, i z zagranicą. Udział dużych inwestorów krajowych i zagranicznych wpłynie na powstanie wysokiej jakości obiektów turystycznych, które podniosą rangę gminy i przyciągną nowych turystów.

Całość działań władz i mieszkańców powinien służyć wzrostowi potencjału turystycznego, podniesieniu atrakcyjności pobytu turystów oraz przyciągnięciu inwestorów zarówno krajowych, jak i zagranicznych do inwestowania w rozwój bazy hotelarsko – gastronomicznej, rekreacyjno – sportowej i kulturalnej gminy.

Strategia pozwoliła określić docelowy stan potencjału turystycznego stosownie do możliwości środowiska przyrodniczego i społeczno-kulturowego, ustalić optymalne rodzaje i formy turystyki jakie powinny być w gminie realizowane.

W realizacji strategii niezbędna musi być konsekwencja i upór wszystkich realizatorów założeń strategii oraz szerokie otwarcie się na zewnątrz w celu zwiększenia zdolności do adaptacji rozwiązań z powodzeniem stosowanym w bardziej rozwiniętych turystycznie regionach Polski.